

Asiakirjan ovat allekirjoittaneet

Nimi	Tunnistautuminen	Aika
Tuija Kosonen	Suomi.fi	06.06.2025 15:27:43 UTC+03:00
Saku Salminen	Suomi.fi	06.06.2025 15:31:04 UTC+03:00
Juha Aalto	Suomi.fi	06.06.2025 15:48:51 UTC+03:00
Kirsti Laatumen	Suomi.fi	06.06.2025 19:19:33 UTC+03:00
Salla Ritala	Suomi.fi	08.06.2025 18:13:07 UTC+03:00



Tämä dokumentti on sähköisesti allekirjoitettu

Sisällys: - Kansilehti (1 sivu)
- Alkuperäinen dokumentti (33 sivua)

Orimattilan kaupungin tarkastuslautakunta 21.5.2025

Arviointikertomus 2024



Orimattilan kaupunginvaltuustolle

Orimattilan kaupungin tarkastuslautakunnan arviointikertomus vuodelta 2024

Sisällysluettelo

Arviointikertomus 2024	1
Puheenjohtajan esipuhe	3
Tarkastuslautakunnan tehtävät ja toiminta.....	4
Tarkastuslautakunnan edellisen vuoden arviointihavaintojen käsittely	5
Talouden arviointi	9
Toiminnan arviointi	16
Yhteenveto toiminnallisten tavoitteiden arvioinnista	28
Yhteenveto	29



Puheenjohtajan esipuhe

Nyt valmistunut arviointikertomus on päättynen valtuustokauden viimeinen. Valtuustokautta ovat leimanneet isot muutokset niin toimintaympäristössä kuin Orimattilan kaupungissa. Keväällä 2021 koko Suomi kipuli Korona-epidemian jälkimainingeissa. Tämä aiheutti poikkeuksellisia valtionosuuseriä sekä korona-avustuksia, jotka omalta osaltaan helpottivat kuntataloutta tehden kuitenkin taloussuunnittelusta haasteellista. Talouden ohjaaminen ja hallinta ovatkin olleet keskiössä koko valtuustokauden.

Helmikuussa 2022 alkanut Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan aiheutti vakavan häiriön rahoitusmarkkinoinnille. Nopea korkotason nousu on heijastunut kaupungin lainakantaan viiveellä vaikuttaen rahoituskustannusten nousuun ja siten investointien takaisinmaksuun. Korkotason nousu ja sitä seurannut investointilama on hyydyttänyt rakennustoimintaa ja asuntokauppaa valtakunnallisesti, mikä on vaikuttanut myös Orimattilan tonttikauppaan.

Kansallisesti suuri muutos oli 2023 voimaan astunut sote-uudistus. Tämä on osaltaan helpottanut talousarvioiden laadintaa yllättävien maksuerien jäätyä pois. Lähitulevaisuudessa odotamme päätöstä palkkaharmonisaation kustannuksista sekä miten hyvinvointialueen kiinteistöpolitiikka ja palveluverkko kehittyvät.

Orimattilan kaupungin johdossa on tapahtunut valtuustokaudella suuria muutoksia. Koko ylin virkakunta on uudistunut täysin. Nelivuotiskaudella Orimattilassa on toiminut kolme kaupunginjohtajaa: Osmo Pieski, vt. Päivi Suikkanen ja Kalle Larsson. Tämä on osaltaan vaikuttanut toiminnan suunniteluun ja toimeenpanoon.

Tarkastuslautakunnan keskeisin tehtävä on valtuuston asettamien tavoitteiden toteutumisen ja tuloksellisuuden arviointi. Keskeisin toimintaa ohjaava työkalu on valtuuston kulloinkin hyväksymä kaupungin strategia. Strategian vaikuttavuuden kokonaisvaltaista arviointia ovat haastaneet strategiapäivitykset. Valtuustokaudella 2021–24 Orimattilassa on ollut voimassa kolme eri strategiaa. Vuonna 2021–22 noudatettiin edellisen valtuuston laatimaa strategiaa. Tämä strategia päivitettiin valtuustoseminaareissa keväällä 2022 ja sen toteutus alkoi vuonna 2023. Uusi kaupunginjohto totesi strategian olevan liian yleisluontoinen ja se uudistettiin laajasti syksyllä 2023 ja otettiin käyttöön vuonna 2024, jota nyt arvioimme. Tarkastuslautakunta toivoo pitkäjänteisempää strategiatyötä ja toimeenpanoon keskittymistä alkavalla valtuustokaudella.

Lopuksi haluan kiittää viranhaltijoita, luottamushenkilöitä ja muita vastuuhenkilöitä avoimesta ja hyvästä yhteistyöstä tarkastuslautakunnan kanssa. Suuri kiitos kuuluu myös tarkastuslautakunnan aktiivisille jäsenille ja keväällä 2022 puheenjohtajana toimineelle Kirsti Laatuselle.

Juha Aalto

Tarkastuslautakunnan puheenjohtaja



Tarkastuslautakunnan tehtävät ja toiminta

Tarkastuslautakunta antaa kaupunginvaltuustolle tämän arviointikertomuksen ja esittää kuntalain edellyttämällä tavalla arvioinnin tulokset valtuuston asettamien toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutumisesta tilikaudelta 2024.

Kuntalain 121 §:n mukaan tarkastuslautakunnan on arvioitava, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Tarkastuslautakunnan arviointi perustuu kaupungin strategiaan (2023), hallituksen laatimaan toimintakertomukseen, viranhaltijoiden antamiin selvityksiin ja tietoihin, valiokuntien pöytäkirjoihin sekä kaupungin muihin asiakirjoihin. Valtuusto hyväksyi vuonna 2023 uuden kaupunkistrategian, jonka mukaisten tavoitteiden jalkauttaminen käynnistyi vuoden 2024 alusta. Tarkastuslautakunta on tilikauden aikana ja sen jälkeen kuullut viranhaltijoita ja tutustunut eri toimialojen toimintaan.

Kaupunginvaltuusto on nimittänyt valtuustokaudelle 1.8.2021 - 31.5.2025 tarkastuslautakunnan, johon kuuluvat seuraavat jäsenet ja henkilökohtaiset varajäsenet:

Jäsen	Varajäsen
Juha Aalto, puheenjohtaja	Taisto Lautamatti
Kirsti Laatonen, varapuheenjohtaja	Jani Malinen
Tuija Kosonen	Katja Ikonen
Salla Ritala	Sanna Rauta
Saku Salminen	Minna Huttunen

Tarkastuslautakunnan päätöksenteko on tapahtunut puheenjohtajan esittelystä. Lautakunnan sihteerinä on toiminut kaupungin vastuunalainen tilintarkastaja JHT, HT, KRT Kirsi Sova KPMG Oy Ab:lta.

Tarkastuslautakunta on todennut seuraavat esteellisyydet:

- Tuija Kosonen, Orimattilan Vesi Oy:n hallituksen varajäsen.
- Salla Ritala, sivistysvaliokunnan sekä hyvinvointivaliokunnan varajäsen

Tarkastuslautakunta on toimikautensa alussa laatinut työnsä suunnitelman vuosien 2021–2024 arviointia varten ja työohjelman tilikaudelle 2024. Suunnitelman mukaan valtuustokauden kuluessa arvioinnin kohteena ovat kaikki merkittävimmät kaupungin toiminnot. Vuosittain laadittavassa työohjelmassa arviointityön painopiste kohdistuu eri toimialoihin. Vuoden 2024 painopistealueet olivat konsernihallinnon toimiala ja ympäristövaliokunnan alaiset toiminnot.

Tarkastuslautakunta on tilikauden 2024 arviointia koskien pitänyt 10 kokousta, joissa eri toimialojen viranhaltijat ovat selvittäneet toimialan tai yksikön toimintaa ja taloutta.



Tarkastuslautakunnan tehtävänä on kuntalain 84 §:n mukaisten sidonnaisuusilmoitusten käsittely.

Sidonnaisuusilmoitus tehdään tarkastuslautakunnalle, joka valvoo ilmoitusvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuuston tiedoksi. Tarkastuslautakunta on kuntalain mukaisesti vastaanottanut sidonnaisuusilmoitukset ja niissä tapahtuneet muutokset, ottanut ilmoitukset sidonnaisuusrekisteriin, jota ylläpidetään yleisessä tietoverkossa, ja saattanut ilmoitukset valtuuston tiedoksi.

Osana vuoden 2024 arviointia tarkastuslautakunta on saanut seuraavia selvityksiä:

- kaupungin ajankohtaiset asiat, kaupunginjohtajan kuuleminen
- talouden toteuman, talousarvion valmistelun sekä muut talouden ajankohtaiset aiheet, talousjohtajan kuuleminen
- kaupungin viestinnän periaatteet ja viestinnän ajankohtaiset asiat, viestintäpäällikön kuuleminen
- konsernihallinnon toimialan ajankohtaiskatsaus, hallintojohtajan kuuleminen
- ympäristö- ja lupa-asioiden ajankohtaiskatsaus, johtava rakennustarkastajan kuuleminen
- ruokapalveluiden järjestämisen katsaus, ruokapalvelupäällikön kuuleminen
- tilintarkastajan raportointi tilikauden 2024 aikaisesta tarkastuksesta
- maaseututoimen ajankohtaiskatsaus, maaseututoimenjohtajan kuuleminen
- työllisyyspalveluiden järjestämisen katsaus, kaupunginjohtajan kuuleminen
- elinvoimapaalveluiden katsaus, kehitysjohtajan kuuleminen
- kaavoituksen ajankohtaiset asiat, kaavoituspäällikön kuuleminen
- kotoutumistyö Orimattilassa, maahanmuuttokoordinaattorin kuuleminen

Tarkastuslautakunnan edellisen vuoden arviointihavaintojen käsittely

Kaupunginvaltuusto käsitteli 20.5.2024 kokouksessaan tarkastuslautakunnan esittelemän arviointikertomuksen vuodelta 2023. Kaupunginvaltuusto päätti kehottaa kaupunginhallitusta ottamaan huomioon arviointikertomuksessa esitetyt suositukset valmistellessaan seuraavia talousarvioita ja taloussuunnitelmia.

Kaupunginhallitus on antanut tarkastuslautakunnan huomioista vastineet 28.10.2024. Vastineita ovat valmistelleet kaupunginjohtaja ja toimialajohtajat sekä tulosalueiden vastuuhenkilöt. Tarkastuslautakunta toteaa, että saadut vastineet ovat pääosin asianmukaisia ja informatiivisia. Joissain vastauksissa ei kuitenkaan ilmene toimenpiteet siitä, miten ongelmat ratkaistaan.

Konsernitoimiala		
Tarkastuslautakunnan kysymys	Toimialan vastaus	Tarkastuslautakunnan arvio vastineesta
Tarkastuslautakunta oli arvioinut kaupunginhallituksen vastauksia vuoden	Konsernitoimiala toteaa, että kysely on teetetty vuonna 2023. Tulokset on käyty	Kaupunginhallituksen vastineesta ei käy ilmi,



2022 arviointikertomukseen. Kaupunginhallituksen vastauksesta kysymykseen "Henkilöstölle on vuonna 2021 teetetty työhyvinvointikysely. Tarkastuslautakunta kysyy, miten kyselyn tuloksia on hyödynnetty työyhteisön kehittämisessä ja onko kyselyä suunnitelmassa uusia lähitulevaisuudessa." tarkastuslautakunta oli todennut, että kysymykseemme tulosten hyödyntämisestä ei ole vastattu. Työhyvinvointikysely on toteutettu vuonna 2023 ja sen hyödyntämistä voidaan tarkastella vuonna 2024.	henkilöstön kanssa läpi sekä esihenkilöittäin palvelualueittain läpi. Tuloksia on hyödynnetty yksiköissä. Tämän lisäksi jokaiselle esihenkilölle on määritelty tavoitteet ja on laadittu muun muassa laadittu sisäisen viestinnän ohje.	miten henkilöstökyselyn tuloksia on hyödynnetty käytännössä. Tarkastuslautakunta suosittelee, että kaupunginhallitus erittelee tarkemmin, miten tuloksia on hyödynnetty yksiköissä.
Tarkastuslautakunta kysyy, miksi markkinavuoropuheluiden määrästä on todettu tilinpäätöksen s. 40, että niitä ei ole toteutettu ja toisaalta s. 43 on todettu, että markkinavuoropuhelut ovat jääneet yhteen.	Markkinavuoropuheluita ei toteutettu vuonna 2023. Sivun 43 tieto markkinavuoropuhelusta on virheellinen, tieto on markkinavuoropuhelusta vuodelta 2022.	Tarkastuslautakunta pitää kaupunginhallituksen antamaa vastinetta riittävänä.
Kaupungilla on ollut tavoitteena osallistua yhteistyöhankkeisiin toisten kunnallisten toimijoiden kanssa. Tarkastuslautakunta kysyy, kuinka moneen hankkeeseen on ollut tavoitteena osallistua.	Kappalemääräistä tavoitetta ei ollut asetettu.	Tarkastuslautakunta huomauttaa mittarin puuttumisesta yhteistyöhankkeisiin liittyen. Tavoite on puutteellisesti asetettu, jos sen myötä ei eritellä kenen kanssa hankkeisiin on osallistuttu ja kuinka moneen hankkeeseen on osallistuttu.
Tarkastuslautakunta kysyy, miksi henkilöstön hyvinvoinnin arvioinnissa ei ole hyödynnetty useampia mittareita eikä asetettu tavoitetasoja hyvinvoinnille (työhyvinvointikysely toteutettu loppuvuodesta 2023).	Tämä johtuu siitä, että kaupungilla ei ole ollut henkilöstöpäällikköä ennen kuin vuonna 2023.	Tarkastuslautakunta huomauttaa, että vastuuhenkilön puuttuminen ei voi johtaa mittarien asetannan puuttumiseen.



Hyvinvoinnin toimiala		
Tarkastuslautakunnan kysymys	Toimialan vastaus	Tarkastuslautakunnan arvio vastineesta
Tarkastuslautakunta kysyy, kuinka monta yhdistystä tai järjestöä on tavoiteltu hyvinvointiavustusten piiriin.	Kaikkia Orimattilan alueen yhdistyksiä on tavoiteltu hyvinvointiavustusten piiriin. Vuoden 2023 aikana kolme yhdistystä sai avustusta	Tarkastuslautakunta hyväksyy vastauksen.
Tarkastuslautakunta toivoo, että myös muiden kuin liikuntapalveluiden osalta tunnuslukuja ja tapahtumia tuotaisiin enemmän esille toimintakertomuksessa. Onko muulle hyvinvointivaliokunnan alaiselle palvelutoiminnalle löydettävissä toimivia mittareita?	Tämä toive on perusteltu ja tärkeä huomioida jatkossa. Vuoden 2023 osalta seuranta on tehty senioripalveluiden, maahanmuuttokoordinaattorin sekä osallisuuskoordinaattorin järjestämien kokoontumisten ja toimintojen osalta ja niitä on perusteltua kirjata seuraavaan toimintakertomukseen.	Tarkastuslautakunta hyväksyy vastauksen.

Sivistystoimiala		
Tarkastuslautakunnan kysymys	Toimialan vastaus	Tarkastuslautakunnan arvio vastineesta
Sivistystoimialalla monet suunnitellut tavoitteet ovat jääneet osin toteutumatta Tieran laitehallinta- ym. ongelmien vuoksi. Tarkastuslautakunta suosittelee, että palveluntuottajan resurssit otetaan paremmin huomioon tavoitteita asetettaessa sekä valvotaan sopimuksen toteutumista tarkemmin.	Palveluntuottajan resurssien ottaminen huomioon tavoitteita asetettaessa pyritään ottamaan käytäntöön, jos etukäteen on tiedossa, että palveluntuottajan resursseissa on puutteita. Sopimusten valvontaa tehdään jatkuvasti, mutta siihen ja sen parantamiseen tulee kiinnittää huomiota jatkossakin. Tieraan on oltu useita kertoja yhteydessä liittyen laitehallinta ym. ongelmiin. Tieran sopimus on koko kaupungin laajuinen, eikä kosketa pelkästään sivistystoimea.	Tarkastuslautakunta huomauttaa, että kaupungista puuttuu hankinnoista ja sopimuksesta vastaava henkilö.

Kaupunkikehitys- ja tekninen toimiala		
Tarkastuslautakunnan kysymys	Toimialan vastaus	Tarkastuslautakunnan arvio vastineesta
Tarkastuslautakunta kysyy, miksi maankaatopaikoille viedyt kuormat ovat toteutuneet kaksinkertaisesti (4006	Maankaatopaikoille tuodaan myös yksityisten työmaiden kaivuunmassoja ja niitä on vaikea arvioida etukäteen. Yhdyskuntatekniikan Pasinan 3-vuodelle jaksotetusta katujen	Tarkastuslautakunta hyväksyy vastauksen. Tarkastuslautakunta kysyy, että onko tämä relevantti



kuormaa) talousarviossa esitettyyn (2000 kuormaa) nähden.	peruskorjauksesta tuli vuodelle 2023 määrällisesti eniten massoja. Kyseisen urakan osalta on toimittu etupainotteisesti ja se näkyi tuoduissa kaivuumaissa.	mittari ja voisiko sitä kehittää.
Tarkastuslautakunta ilmaisee huolensa ympäristövaliokunnan alaisen toiminnan resurssien riittävyydestä lakisääteisten tehtävien hoitamiseen. Tarkastuslautakunta kysyy, voisiko sähköiseen asiointiin siirtyminen helpottaa resurssien riittävyyttä.	Pitkällä tähtäimellä kyllä. Sähköisen asioinnin käyttöönotto edellyttää kuitenkin, että asiointissa syntyvä tieto on mahdollista arkistoida lain edellyttämällä tavalla. Tämä ei ole vielä mahdollista Orimattilan kaupungissa. Sähköinen asiointi edellyttää myös aikaisemman tiedon muuttamista sähköiseen muotoon ja ennen sähköisen asioinnin käyttöönottoa olemassa olevien sähköisten järjestelmien yhteensovittamista arkistointijärjestelmään ja ei sähköisessä muodossa olevien tietojen taltiointia. Se taas vaatii henkilöstöresursseja, mitä ei tällä hetkellä ole.	Tarkastuslautakunta kysyy, onko kaikkea välttämätöntä digitoida resurssien puuttuessa.
Tarkastuslautakunta pitää positiivisena, että kaupungin kasvihuonekaasupäästöjä seurataan osana ympäristöohjelmaa. Tarkastuslautakunta kysyy, onko tilinpäätökseen jatkossa saatavissa päästölaskennan tuloksia päättyneen tilikauden osalta (tilinpäätöksessä esitetty vuoden 2022 tiedot).	Tietoja ei ole saatavilla.	Tarkastuslautakunta hyväksyy vastauksen.
Tarkastuslautakunta toteaa, että Vesilaitos taseyksikölle tulee asettaa selkeitä toiminnallisia tavoitteita ja ne tulee esittää samalla tavalla kuin muidenkin toimialojen osalta.	Vesilaitos siirtyy Orimattilan Vesi Oy:lle organisaatiomuutoksessa 1.1.2025.	Tarkastuslautakunta hyväksyy vastauksen.



Talouden arviointi

Kuntalain 115 §:n mukaan kaupunginhallituksen on toimintakertomuksessa tehtävä esitys tilikauden tuloksen käsittelystä. Tarkastuslautakunnan tehtävänä on kuntalain 121 §:n mukaan arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää. Tilinpäätöksessä 2024 Orimattilan kaupungin omassa pääomassa oli edellisiltä tilikausilta kertynyttä ylijäämää yhteensä 11,3 milj. euroa. Tilikauden 2024 ylijäämä muodostui ylimääräisten poistojenkin jälkeen positiiviseksi 113 000 euroa.

Talouden tavoitteiden toteutumisen arvioinnissa on käytetty kolmiportaista arviointiasteikkoa.

- = Tavoite on toteutunut
- = Tavoite on toteutunut osittain
- = Tavoite ei ole toteutunut

Talouden tavoitteiden ja niiden toteutumisen arviointi on esitetty taulukossa 1.

	Alkuperäinen talousarvio 2024	Muutettu talousarvio	Toteuma	EROTUS (muutettu talousarvio)	ARVIO
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-1 924 639 €	-1 348 139 €	127 286 €	1 475 425 €	●
Toimintakulut	-65 864 872 €	-64 799 872 €	-62 880 408 €	1 919 464 €	●
Toimintakate	-41 893 639 €	-41 322 139 €	-39 172 347 €	2 149 792 €	●
Verotulot	34 490 000 €	33 760 000 €	34 384 168 €	624 168 €	●

Taulukko 1: Talousarvion tavoitteiden toteutuminen

Talouden tavoitteiden toteutuivat vuonna 2024 odotettua paremmin. Erityisesti toimintakulujen hallinta ja verotulojen toteuman ylitys tukivat taloudellisten tavoitteiden saavuttamista. Kaikkien keskeisten talouden mittareiden osalta toteuma ylitti muutetun talousarvion. Tilikaudelta odotettiin muutetun talousarvion mukaisesti n. 1,3 milj. euron alijäämää. Tilikauden toteuma kuitenkin osoitti 0,13 milj. euron ylijäämän, joka ylitti muutetun talousarvion ennusteen n. 1,5 milj. eurolla. Tilikauden toteutunut toimintakate oli -39,17 milj. euroa, joka on 2,15 milj. euroa parempi kuin muutetun talousarvion ennuste.

Käyttötalous

Käyttötalouden osalta toimintatuotot toteutuivat 0,3 milj. euroa muutettua talousarviota parempana.

Toimintatuotot olivat vuonna 2024 yhteensä 23,7 milj. euroa. Toimintatuottojen ylitys johtui ennalta odotettujen myyntituottojen sekä muiden toimintatuottojen ylityksestä, yhteensä 0,25 milj. euroa muutettua talousarviota parempana.



Menojen osalta toimintakulut alittuivat 1,9 milj. eurolla. Toimintakulut alittuivat reilusti muutettuun talousarvioon verrattuna henkilöstökulujen alittuessa muutetun talousarvion 1,1 milj. eurolla. Henkilöstökulujen alitus johtui talouden tasapainottamisen toimenpiteistä ja niiden vaikutuksista.

Vuosikate toteutui 3,2 milj. euroa muutettua talousarviota parempana, toteuman ollen yhteensä 8,4 milj. euroa.

Vuosikate laski hieman vuoden 2023 toteumasta, jolloin vuosikate oli 8,5 milj. euroa.

Valtionosuuksien toteuma vuonna 2024 on 11,5 milj. euroa, joka on 2,2, milj. euroa edellisvuotta pienempi.

Valtionosuudet toteutuivat muutetun talousarvion mukaisesti. Alkuperäiseen talousarvioon verrattuna suurin muutos oli opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuuksien 0,32 milj. euroa pienempi negatiivinen osuus, mikä johtui opetus- ja kulttuuriministeriön tekemistä valtionosuuspäätöksistä. Tämä muutos huomioitiin talousarviopäivityksissä.

Toimintakate

Toimintakate kuvaa palveluista aiheutuneita menoja suhteessa palveluista saatuihin tuloihin. Toimintakate on kunnassa valtuustoon nähden sitova. Taulukossa 2 on esitettyä toimintakatteen toteutuminen toimitelimitäin.

	Alkuperäinen talousarvio	Muutettu talousarvio	Toteuma	EROTUS (muutettu talousarvio)	ARVIO
Konsernihallinnon toimiala	-8 124 410 €	-8 199 410 €	-7 825 926 €	373 484 €	●
Hyvinvointitoimiala	-3 848 180 €	-3 699 680 €	-3 570 886 €	128 794 €	●
Sivistystoimiala	-34 261 653 €	-33 991 653 €	-33 287 763 €	703 890 €	●
Kaupunkikehitys- ja tekninen toimiala	4 340 603 €	4 568 603 €	5 512 228 €	943 625 €	●

Taulukko 2: Toimialojen toimintakatteiden toteutuminen vuonna 2024 verrattuna talousarvioon

Pääsääntöisesti toimialojen toimintakatteet ovat toteutuneet lähes muutetun talousarvion mukaisesti.

Kaupunkikehitys- ja teknisen toimialan toimintakate muodostui merkittävästi muutettua talousarviota paremmaksi. Sivistystoimialan toimintakate oli n. 0,7 milj. euroa parempi kuin muutetussa talousarviossa.

Konsernihallinnon toimialalla sekä hyvinvointitoimialalla muutetun talousarvion ja toteuman välinen erotus pysyi kohtuullisena konsernihallinnon toimintakatteen erotuksen ollessa 0,37 milj. euroa ja hyvinvointitoimialan toimintakatteiden ollessa 0,13 milj. euroa.

Verotulot

Verotuloja saatiin yhteensä 34,5 milj. euroa. Verotulot ylittivät muutetun talousarvion 0,62 milj. eurolla.

Kaupungin tuloverot ylittivät muutettuun talousarvioon verrattuna 0,6 milj. eurolla. Osuus yhteisöveron tuotosta toteutui lähes muutetun talousarvion mukaisesti.



Kaupungin väestömäärä laski 18 henkilöllä vuodesta 2023, ollen vuoden loppuun mennessä 15 651.

Kaupungin väestömäärä on ollut laskeva vuodesta 2015 lähtien.

Seuraavassa taulukossa on kuvattu Orimattilan kaupungin verotulojen kehitys vuosina 2019–2024.

Veropohja / verotulo	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Tuloveroprosentti	20,75	20,75	21,25	21,25	8,61	8,70
Tilitetty kunnallisvero, milj. €	48,7	53,1	53,1	55,6	28,0	27,3
Osuus yhteisöveron tuotosta, milj. €	2,3	2,7	4,2	4,5	2,9	2,3
Kiinteistöverot, milj. €	4,6	4,1	4,5	4,6	4,7	4,7

Taulukko 3: Orimattilan kaupungin verotulojen kehitys 2019–2024

Hyvinvointialueuudistuksen myötä kaupungin tuloveroprosentti laski 12,64 prosenttiyksikköä vuonna 2023.

Tuloveroprosentti on noussut 0,09 prosenttiyksiköllä vuodesta 2023. Nousu on kuitenkin erittäin maltillinen.

Tilitetyn kunnallisveron määrä on pysynyt lähes samana edellisvuodesta, erotuksena ainoastaan 0,7 milj. euroa.

Sekä tuloveroprosentti että tilitetty kunnallisvero ovat laskeneet huomattavasti vuoden 2022 tasosta

hyvinvointialueuudistuksen myötä. Yhteisöveron tuoton osuus on laskenut takaisin vuoden 2019 tasolle,

toteuman ollen 2,3 milj. euroa vuonna 2024. Toteuma on 0,6 milj. euroa alhaisempi kuin vuonna 2023.

Kiinteistöverojen kehitys on tarkastelujakson ajalla hyvin tasaista. Vuoden 2024 kiinteistöverojen osuus vastaa

vuoden 2023 toteumaa. Kiinteistöverot ovat nousseet 0,1 milj. eurolla vuodesta 2019.

Taulukossa 4 on kuvattu Orimattilan kaupungin verotuloja vuodelta 2024.

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Poikkeama-%
Verotulot	34 490 000	-730 000	33 760 000	34 384 168	624 168	1,85 %
Kunnan tulovero	27 350 000	-620 000	26 730 000	27 342 780	612 780	2,29 %
Kiinteistövero	4 715 000	0	4 715 000	4 748 397	33 397	0,71 %
Osuus yhteisöveron tuotosta	2 425 000	-110 000	2 315 000	2 292 991	-22 009	-0,95 %

Taulukko 4: Verotulojen toteuma vuonna 2024

Verotulot ylittivät kokonaisuutena 0,6 milj. euroa muutetun talousarvion. Kaupungin tuloverot toteutuivat 0,6

milj. euroa yli muutetun talousarvion, kun taas osuus yhteisöveron tuotosta alitti muutetun talousarvion 0,02 milj. eurolla.



Rahoitustuotot

Vuonna 2024 Orimattilan Lämpö Oy maksoi kaupungille 40 000 euroa osinkoja, kun vuonna 2023 osinkoja ei maksettu lainkaan. Vuoden 2024 osinkomäärä on sama kuin vuonna 2022 maksettujen osinkojen määrä (40 teur).

Kymenlaakson Sähkö Oy:n osinkotuotot kasvoivat merkittävästi edellisvuoden maksetuista osingoista. Vuonna 2024 Kymenlaakson Sähkö Oy maksoi osinkoja kaupungille 1,9 milj. euroa, kun vastaava summa vuonna 2023 oli 0,5 milj. euroa.

PHP Holding Oy:n osingonmaksu laski hieman vuoden 2023 osingoista. Vuonna 2024 PHP Holding maksoi osinkoa 0,12 milj. euroa, kun vuonna 2023 osinkoa maksettiin 0,15 milj. euroa. On tiedossa, että PHP:n osingon maksut päättyvät vuoteen 2025.

Investoinnit

Investointien tulorahoitusprosentti vuonna 2024 oli 186,2, kun vuonna 2023 tulorahoitusprosentti oli 65,9.

Toiminnan ja investointien rahavirta oli n. 4 milj. euroa positiivinen. Investointeja toteutettiin vuonna 4,7 milj. eurolla, joka on 8,5 milj. euroa vähemmän kuin vuonna 2023. Pitkäaikaisia lainoja nostettiin 9 milj. euroa, joka on 1,5 milj. euroa enemmän kuin edellisvuonna (vuonna 2023 7,5 milj. euroa). Vanhoja pitkäaikaisia lainoja lyhennettiin 10,6 milj. euroa, joka on 0,3 milj. euroa vähemmän kuin vuonna 2023 (10,9 milj. euroa).

Seuraavassa taulukossa on esitetty kaupungin talouden tunnuslukuja vuodesta 2019 eteenpäin. Tunnuslukujen laskentakaavat ovat liitteessä 1.

Tunnusluku	Tilinpäätös 2019	Tilinpäätös 2020	Tilinpäätös 2021	Tilinpäätös 2022	Tilinpäätös 2023	Tilinpäätös 2024
Toimintatuotot/ toimintakulut %	9,8	9,5	10,6	9,0	18,3	21,3
Vuosikate/poistot %	21	203	167	90	102	100
Vuosikate, €/asukas	61	784	573	350	544	538
Investointien tulorahoitus %	10,6	86,1	44,9	43,5	65,9	186,2
Kassan riittävyys, päivää	11	33	15	19	24	35
Kaupungin lainakanta 31.12., €/asukas	3 091	3 710	4 110	4 597	4 388	4 298
Kaupunkikonsernin lainakanta 31.12., €/asukas	4 032	4 678	5 203	5 782	4 771	4 599
Kertynyt ylijäämä, €/asukas	448	473,9	713,4	693	713,5	723,8

Taulukko 5: Kaupungin talouden tunnusluvut vuonna 2019–2024



Tarkasteltaessa tunnuslukuja vuodesta 2019 voidaan todeta kaupungin talouden tasapainottomuustoimenpiteiden tulosten olevan positiivisia. Kaupungin talous on tunnuslukujen pohjalta vahvistunut erityisesti vuosien 2023–2024 aikana. Tunnusluvut osoittavat selviä parannuksia etenkin toimintatuottojen ja kassavarantojen osalta. Lisäksi vuosikate on kehittynyt positiiviseksi, ja investointien tulorahoituskyky on vahvistunut huomattavasti. Kaupunkikonsernin laina on supistunut 4 599 euroon per asukas.

Päijät-Hämeen kuntien taloudellisten lukujen vertailu vuoden 2023 tilinpäätöstiетоjen osalta

Taulukossa 6 on kuvattu Päijät-Hämeen kuntien tilinpäätöstiетоja vuoden 2023 ilmoitettujen lukujen osalta. Luvut on suhteutettu kuntien asukaslukeihin vertailun mahdollistamiseksi. Vuoden 2024 tietoja ei vielä arviointikertomuksen laadintahetkellä ollut käytössä.

Tilinpäätöstiedot 2023	Toimintakate, €/asukas	Vuosikate, €/asukas	Tilikauden tulos, €/asukas	Lainakanta, €/asukas	Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	Tulovero %
Asikkala	-2 719,40 €	859,56 €	488,56 €	799,98 €	2 078,38 €	8,11
Hartola	-2 438,68 €	312,13 €	-270,44 €	4 160,33 €	456,19 €	8,86
Heinola	-2 322,35 €	796,67 €	211,86 €	6 297,16 €	1 929,15 €	7,86
Hollola	-2 458,91 €	908,53 €	465,80 €	1 042,90 €	1 113,24 €	8,36
Iitti	-2 555,42 €	517,79 €	136,61 €	824,61 €	1 267,12 €	8,61
Kärkölä	-2 487,16 €	396,55 €	41,29 €	5 347,40 €	1 774,39 €	9,36
Lahti	-2 502,18 €	785,17 €	341,86 €	6 166,42 €	2 110,85 €	8,11
Orimattila	-2 622,14 €	544,06 €	9,56 €	4 396,88 €	714,89 €	8,61
Padasjoki	-2 580,52 €	482,30 €	80,71 €	1 591,85 €	3 242,07 €	8,36
Sysmä	-2 471,26 €	771,64 €	220,64 €	2,52 €	1 909,64 €	6,36
Päijät-Häme	-2 500,31 €	758,04 €	298,92 €	4 883,75 €	1 832,81 €	8,18

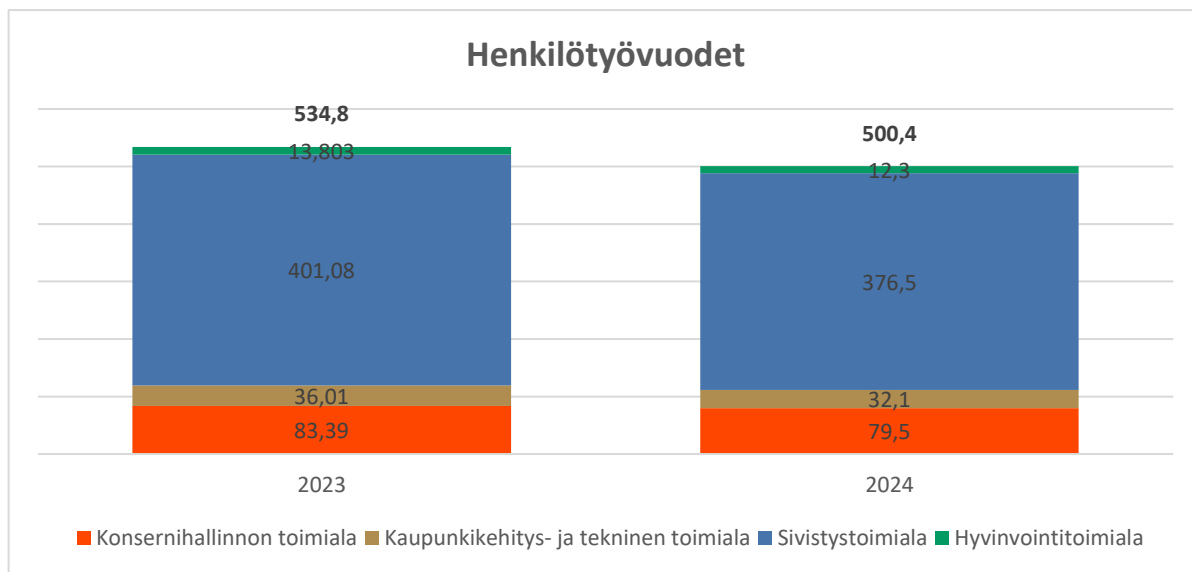
Taulukko 6: Päijät-Hämeen kuntien tunnuslukuja vuodelta 2023 (Lähde: Valtiokonttori)

Verrattaessa tilikauden tulosta (euroa/asukas), Orimattilan kaupungin tulos vuodella 2023 on toiseksi pienin heti Hartolan negatiivisen tuloksen jälkeen. Myös kertynyttä ylijäämää kaupungilla on muihin Päijät-Hämeen kuntiin verraten toiseksi vähiten. Tuloveroprosentteja verrattaessa, ainoastaan Hartolalla sekä Kärkölässä on Orimattilan kaupunkia korkeampi veroprosentti. Lainakantaa verrattaessa Orimattilalla on asukasmääränsä nähden kertynyt muita Päijät-Hämeen kuntia neljänneksi eniten lainaa, joskin ero suurimpiin lainakantoihin Lahdessa, Heinolassa ja Kärkölässä on huomattava.

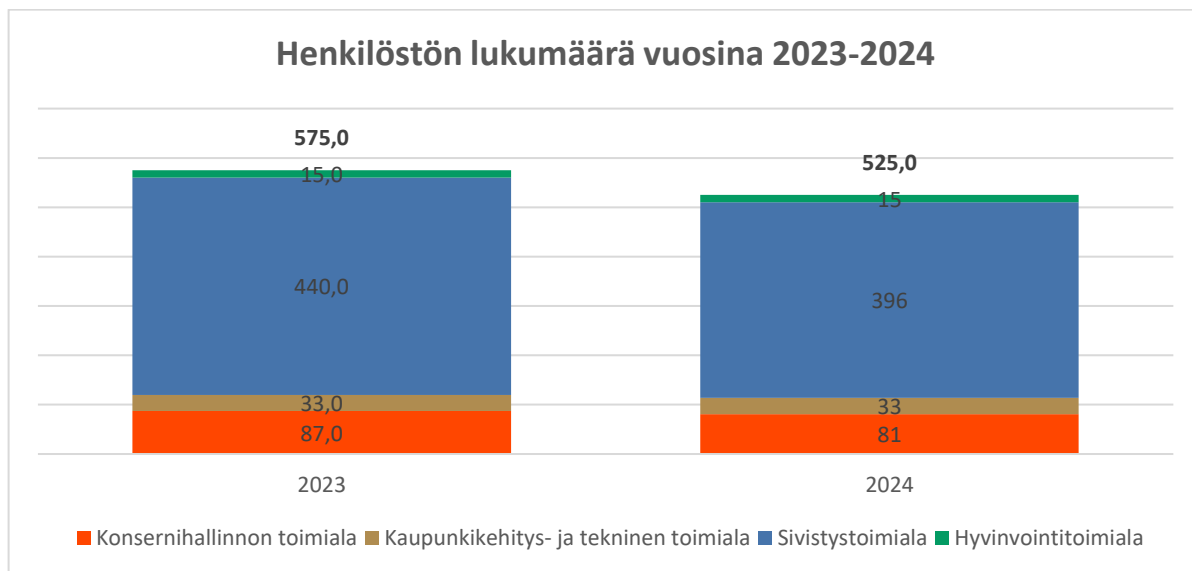


Henkilöstö

Orimattilan kaupungin henkilökunnan määrä vuoden 2024 lopussa oli 525, joista 103 henkilöä oli määräaikaista työntekijöitä. Henkilöstön lukumäärä on pienentynyt 56 henkilöllä vuodesta 2023. Henkilötyövuosina mitattuna Orimattilan kaupungin palveluksessa oli 500,51 henkilötyövuotta. Kuvissa 1 ja 2 on esitetty henkilötyövuosien sekä henkilöstön lukumäärän jakautuminen toimialoittain vuosina 2023 ja 2024.



Kuva 1: Henkilötyövuosien jakautuminen toimialoittain vuonna 2023–2024



Kuva 2: Henkilöstön lukumäärän jakautuminen toimialoittain vuonna 2023–2024

Osana Orimattilan kaupungin talouden tasapainotusohjelmaa kaupunginhallitus käynnisti yhteistoimintaneuvottelut vuoden 2023 lopussa. Yhteistoimintaneuvottelumenettelyjen päättyessä alustava arvio



irtisanottavien määrästä oli n. 40 henkilötyövuotta, johon ratkaisua pyrittiin vuoden aikana hakemaan määräaikaisten palvelussuhteiden päättymisellä, tehtävien täyttämättä jättämisillä sekä irtisanomisilla, joiden lopullinen määrä jäi alle kymmeneen. Henkilötyövuosien määrä vuonna 2024 on vähentynyt n. 34 henkilötyövuodella

Sairauspoissaolojen määrä nousi hieman vuonna 2024 verrattuna edelliseen vuoteen. Kaupungin sairauspoissaolo/henkityövuosi oli vuonna 2024 17,48 päivää, kun taas vastaava luku vuonna 2023 oli 16,79 päivää. Sairausperusteiset työnkeskeytykset olivat vuonna 2024 8 749 kalenteripäivää. Lukumäärä laski 232 päivällä verrattuna vuoteen 2023 (8 981 kalenteripäivää). Hälyttävää on, että henkilöstömäärän supistuessa sairauspoissaolot ovat lisääntyneet.

Tarkastuslautakunta kysyy, minkälaisia toimenpiteitä on suunniteltu, että sairauspoissaolojen määrä ei lisääntyisi.

Vuoden 2024 osalta henkilöstömenot olivat 26,8 milj. euroa, joka alitti muutetun talousarvion noin 1,1 milj. eurolla. Henkilöstömenot laskivat vuodesta 2023 0,9 milj. euroa (vuonna 2023 26,7 milj. euroa).

Henkilöstömenojen lasku johtuu kaupungin yhteistoimintamenettelyiden sekä talouden tasapainottamisen toimenpiteistä.



Toiminnan arviointi

Orimattilan kaupungissa on laadittu strategia, joka koskee vuosia 2022–2025. Strategian pohjana toimivat Orimattilan kaupungin arvot sydämellisesti, sinnikkäästi ja sujuvasti. Strategiaan on kirjattu kolme strategista tavoitetta, jotka ovat 1) elämän ja yrittämisen yhteistyöalusta, 2) älykkäät ja tarvetta vastaavat palvelut sekä 3) henkilöstö - Orimattilan sydän.

Vuoden 2024 toiminnan tavoitteiden toteutumista on arvioitu tilinpäätökseen 2024 sekä talousarvioon 2024 perustuen. Vuonna 2024 strategisia painopisteitä toteutettavat toimenpiteet, mittarit ja vastuutahot on kirjattu talousarvion toimielinkohtaisiin tavoitetaulukoihin. Tilinpäätöksessä sitovat toiminnan tavoitteet on kirjattu käyttötalousosaan, jossa jokainen palvelualue on kuvannut tavoitteen toteuttamiseksi tehtyjä toimenpiteitä sekä kirjannut arvion tavoitteen toteutumisesta.

Tarkastuslautakunta on arvioinut toiminnan tavoitteiden toteutumista tilinpäätöstiedoista. Arvioinnissa on kiinnitetty huomiota seuraaviin asioihin:

- onko tavoite asetettu siten, että siitä on pääteltävissä tavoitetaso
- onko tavoite sellainen, että sen saavuttamisastetta voidaan seurata ja arvioida toteutumista
- ovatko esitetyt toimenpiteet olleet riittäviä toteuttamaan tavoitetta

Tarkastuslautakunnan arvio tavoitteista ja niiden toteutumisesta on esitetty toimialoittain. Arviossa on esitetty myös tilinpäätöksen mukainen strateginen sekä taktinen tavoite sekä vastuutaho. Toiminnan tavoitteiden arvioinnissa on käytetty samaa kolmiportaista arviointiasteikkoa kuin talouden tavoitteiden arvioinnissa.

Arvioinnissa on käytetty seuraavaa asteikkoa:

- = tavoite on toteutunut
- = tavoite on osittain toteutunut
- = tavoite ei ole toteutunut



Kaupunginhallitus, kaupunginvaltuusto ja konsernihallinnon toimiala

Hallinnon keskeisin strateginen tehtävä on vahva kuntatalous ja talouden tasapainon säilyttäminen. Konsernihallinnon toimialan toimintatuotot vuonna 2024 olivat noin 4,2 milj. euroa. Toimintatuotot toteutuivat lähes alkuperäisen talousarvion mukaisesti, ylityksenä 86 tuhatta euroa. Toimintatuottojen ylitykseen vaikutti erityisesti Uudenmaan päihdehuollon kuntayhtymän purku. Toimintakulut alittivat muutetun talousarvion 0,29 milj. eurolla, toteuman ollessa 12 milj. euroa. Toimialan henkilöstökulut alittivat muutettuun talousarvion 0,29 miljoonalla eurolla. Konsernihallinnon toimialan toimintakate vuonna 2024 oli yhteensä 7,8 milj. euroa, joka on n. 0,37 milj. euroa pienempi kuin muutettu talousarvio eli sitova taloudellinen tavoite toteutui.

Arviointi konsernihallinnon toimialan toiminnan tavoitteiden toteutumisesta 2024

Strateginen tavoite: Henkilöstö - Orimattilan sydän				
Osaavan henkilöstön saatavuus ja sitouttaminen				
Tavoite ja mittarit	Toteutuminen	Tarkastuslautakunnan johtopäätös	Kaupungin arvio	Tarkastuslautakunnan arvio
- Kehitetään kaupungin sisäistä viestintää, lisätään vuorovaikutusta ja parannetaan tiedonkulkua - Kehitetään oppilaitosyhteistyötä ja etsitään yhteistyökumppanuuksia ratkaisemaan rekrytointihaasteita - Parannetaan Orimattilan työnantajamielikuvaa viestinnän ja markkinoinnin keinoin Mittarit: kaupungin avoimet työpaikat, hakijoiden määrä, sosiaalisen median näkyvyyksivät, henkilöstökyselyn tulokset, laadullinen palaute, avoimet sijaisuuskeikat, työssä oppijoiden/työharjoittelijoiden määrä	Kaupungin avoimiin paikkoihin on ollut vuonna 2024 runsaasti hakijoita, joka kertoo hyvästä työnantajamielikuvasta. Rekrymarkkinointia on lisätty loppuvuonna 2024 ja hakijoilta on saatu hyvää palautetta näkyvyydestä. Työnantajamielikuva oman henkilöstön osalta ei kuitenkaan parantunut henkilöstökyselyn tulosten perusteella. NPS-tulos (suosittelisitko Orimattilan kaupunkia työnantajana muille) laski hieman edellisvuoteen verrattuna. Vuosi 2024 tulos: -16, vuosi 2023 tulos: -11. Kokonaisuudessaan henkilöstökyselyn tulokset osoittivat kuitenkin pientä parannusta vuoteen 2023 verrattuna. Koko kaupungin tasolla vahvuuksina nousi	Toimenpiteitä henkilöstön sitouttamiseen ja saatavuuteen on toteutettu ja henkilöstökyselyn osassa tuloksia on parannettu vuoteen 2023 vaikka NPS-tulos heikkeni merkittävästi edellisvuodesta. Tarkastuslautakunta arvioi tavoitteen toteutuneen.	●	●



	esille esihenkilön osoittama luottamus, työyhteisön tuki ja mahdollisuus hyödyntää omaa osaamista työssään. Viime vuoteen verrattuna parannusta oli tapahtunut esimerkiksi työterveyspalveluissa ja organisaation sisäisessä tiedottamisessa. Sisäisen viestinnän suunnitelman jalkautusta ja kehittämistä toteutettu vuoden 2024 aikana. Henkilöstökyselyn mukaan organisaation sisäisessä tiedottamisessa oli tapahtunut selvää parannusta edellisvuoteen verrattuna. Rekrymessut helmikuussa tavoitti 750 kävijää. Näytteilleasettajia tapahtumassa oli 60, joista 40 antoi onnistumisesta palautteen. Näistä 95 % ilmoitti halukkuutensa osallistua uudelleen. Oppilaitosyhteistyötä kehitettiin Salpauksen kanssa.			
--	--	--	--	--

Strateginen tavoite: Älykkäät ja tarvetta vastaavat palvelut

Digipalvelut ja –taidot osaksi arkea

Tavoite ja mittarit	Toteutuminen	Tarkastuslautakunnan johtopäätös	Kaupungin arvio	Tarkastuslautakunnan arvio
Kehitetään sähköisiä palveluita ja digitaalista saavutettavuutta kaupunkilaisten tarpeet huomioiden Selkeytetään sisäisen viestinnän välineiden käyttöä	Suomi.fi-viestipalvelu otettiin käyttöön. Suomi.fi-palveluviestit käsitellään asianmukaisesti ja välitetään organisaatiossa käsittelijöille. Suomi.fi-viestien määrä on maltillinen (alle 30 asiakasviestiä).	Tavoitteessa ei selviä selkeästi kenen taitoja on haluttu vahvistaa – henkilöstön vai asukkaiden vai jonkun muun, kenties kaikkien? Tämän vuoksi tarkastuslautakunta arvioi tavoitteen	●	●



Mittarit: yhteydenottomäärät Suomi.fi-kanavan kautta, sisäisen viestinnän kyselyn tulokset, verkkosivu-uudistuksen onnistuminen, verkkosivujen kävijämäärät	Puhtauspalveluissa robotiikan hyödyntäminen on osana työmenetelmiä. Sisäisen viestinnän suunnitelman jalkautusta ja kehittämistä toteutettu vuoden 2024 aikana. Sisäisen viestinnän välineisiin on tehty tarkennuksia ja henkilöstöllä pitäisi olla käsitys, mitä kautta kaupungin sisäiset viestit löytyvät. Verkkosivu-uudistus toteutui onnistuneesti. Verkkosivuista on saatu hyvää palautetta ja myös kehitysehdotuksia. Verkkosivuja on kehitetty vuoden aikana palautteen perusteella. Käynnit verkkosivuilla vaihtelevat kuukausittain paljon. Vuonna 2024 kävijämäärät vaihtelivat kuukausittain noin 10 000–23 000 välillä.	toteutuneen vain osittain.		
---	--	----------------------------	--	--

Strateginen tavoite: Elämän ja yrittämisen yhteistyöalusta

Yritysyntävällisyys osaksi arkea

Tavoite ja mittarit	Toteutuminen	Tarkastuslautakunnan johtopäätös	Kaupungin arvio	Tarkastuslautakunnan arvio
Päätöksenteossa otetaan käyttöön yritysvaikutusten arvioinnin toimintatapa Kehitetään yrittäjien kuntatyytyväisyyttä Parannetaan asiakaskokemusta ja palautteen antamisen mahdollisuuksia asiointin yhteydessä Mittarit: Suomen Yrittäjien järjestämän kuntabarometrin	Yritysvaikutusten arviointi on otettu käyttöön tammikuussa 2025. Yrittäjien kuntatyytyväisyyttä on kehitetty merkittävästi, ensisijaisesti yritysvierailujen ja yritysten sekä yrittäjien some-esittelyjen avulla. Työllisyyspalvelut tehostivat yritysvierailuja ja loi uusia kontakteja paikallisiin työnantajiin. Työvalmennuspalvelut Duunari osallistui Toukomarkkinoiden järjestämiseen yhdessä alueen yrittäjien kanssa.	Toimenpiteitä yritysyntävällisyyden edistämiseksi on toteutettu, joten tarkastuslautakunta arvioi tavoitteen toteutuneen osittain. Selkeä ja systemaattinen asiakaspalautteen kerääminen ei vielä ole käytössä.	●	●



tulos TOP3:ssa, yritysvaikutusten arvioinnin toimintatavan käyttöönotto päätöksenteossa, palautteet	Yrittäjiltä on saatu paljon positiivista palautetta etenkin asennemuutoksesta, jonka he ovat kaupungin taholta kokeneet. Orimattila oli Päijät-Hämeen yritysystävällisin kunta Suomen Yrittäjien järjestämässä kuntabarometrissa vuonna 2024. Kuntabarometriin saatiin yli neljä kertaa enemmän vastauksia (112 kpl) kuin vuonna 2022 (27 kpl).			
---	---	--	--	--

Yhteenvedo konsernihallinnon tavoitteiden toteutumisesta

Vuoden 2024 toiminnallisista tavoitteista 1/3 on toteutunut ja 2/3 on toteutuneet osittain tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan. Konsernihallinnon toimiala on onnistunut talouden tasapainottamisessa karsimalla kustannuksia. Päihdehuollon kuntayhtymän purusta saadut tulot olivat osittain odottamattomia ja luonteeltaan kertaluonteisia. Toimintakulut ovat pysyneet hallinnassa, vaikka palveluiden ostot ylittivät muutetun talousarvion.

Tarkastuslautakunta esittää seuraavat suositukset konsernihallinnolle:

- **Verkkosivu-uudistuksen yhteys työllisyyspalveluiden arviointiin:** Millä tavalla uudistus liittyy erityisesti työllisyyden palvelualueeseen? Onko sisällössä keskitytty työllisyysasioihin? (Tilinpäätöksen sivu 62, kappale 3.)
- **Riskienhallinta ja työkykyjohtamisen toimintamalli:** Työkykyjohtamisen mallin epäonnistumisen riski on katsottu poistuneeksi uusien työterveyshuollon palveluiden myötä. Sisältääkö työkykyjohtamisen toimintamalli kuitenkin muutakin kuin työterveyshuollon palvelut? Voiko mallin epäonnistumisen riski todella poistua vain työterveyshuollon palveluja kehittämällä?
- Huomiona kaikkiin tavoitteisiin liittyen, kaikkien tavoitteiden mittarit, tavoitetasot ja toteumat ovat esitetty hieman sekavasti, mikä hankaloittaa tavoitetason ja sen toteutumisen hahmottamista sekä arvioimista. Tavoitetasojen ja toteumien esitys kaipaisi selkiyttämistä.



Hyvinvointitoimiala

Hyvinvointitoimialan taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet ovat toteutuneet osittain.

Toimialan toimintatuotot vuonna 2024 olivat noin 0,84 milj. euroa ja ne toteutuivat lähes alkuperäisen talousarvion mukaisesti, ylityksenä 90,5 tuhatta euroa. Myyntituotot ylittyivät alkuperäiseen talousarvioon verrattessa 0,1 milj. eurolla, toteuman ollessa 0,29 milj. euroa. Tämä selittyy pakolaisten toimeentulokorvauksien toteumalla, joka ylitti talousarvion 79 tuhannella eurolla ollen yhteensä 0,26 milj. euroa. Toimintakulut alittivat muutetun talousarvion 38 tuhannella eurolla, toteuman ollessa 4,4 milj. euroa. Hyvinvointitoimialan toimintakate oli 3,6 milj. euroa, joka toteutui muutettua talousarviota 0,13 milj. euro pienempänä eli sitova taloudellinen tavoite toteutui.

Hyvinvointitoimiala on toiminut v.2024 vs. hyvinvointijohtajien varassa. Muuhunkin henkilöstöön kohdistunut vaihtuvuus aiheutti hiljaisen tiedon menettämistä ja osaamisvajetta.

Onnistumisia vuoden 2024 aikana oli mm. senioripalveluissa ja aluekumppanuuspöytien toiminnassa. Myös kävijämäärät ovat lisääntyneet uimahallissa ja Areenalla.

Arviointi hyvinvointitoimialan toiminnan tavoitteiden toteutumisesta 2024

Strateginen tavoite: Älykkäät ja tarvetta vastaavat palvelut				
Aktiivisen ja mielekkään arjen mahdollistaminen eri väestöryhmille				
Tavoite ja mittarit	Toteutuminen	Tarkastuslautakunnan johtopäätös	Kaupungin arvio	Tarkastuslautakunnan arvio
Kaupungissa tarjolla oleva vapaa-ajan toiminta sekä osallistumisen ja osallisuuden kanavat ovat helposti löydettävissä ja saavutettavissa. Mittarit: Ohjattujen toimintojen osallistujamäärät kehittyvät positiiviseen suuntaan Maakunnalliset ja valtakunnalliset tutkimukset ja niistä saatavat indikaattorit (hyvinvointikysely, ktk) Osallisuusohjelma valmistuu Tapahtumien osallistujamäärät ja niistä saatu palaute	Suomisportin Sporttihaku-palvelun linkki löytyy kaupungin kotisivuilta ja sieltä löytyy Orimattilan urheilutarjontaa. Kävijämäärät nousivat vuoteen 2023 verrattuna uimahallissa (2024: 67 670, 2023: 61 909) ja kuntosalilla (2024: 31 024, 2023: 28 439), mutta alittivat vuodelle 2024 asetetut tavoitteet (uimahalli 70 000, kuntosali 35 000). Liikuntaneuvonnan asiakkaiden määrä kasvoi merkittävästi (2024: 210, 2023: 71) ja ylitti vuodelle 2024 asetetut tavoitteet (50).	Koska uimahallin ja kuntosalin kävijämäärät alittivat asetetut tavoitteet eikä osallisuusohjelmaa saatu valmiiksi, tarkastuslautakunta arvioi tavoitteen toteutuneen osittain.	●	●



	Avoimen päivätoiminnan ja kuntosaliryhmien säännölliset kävijämäärät (2 304) ylittivät merkittävästi asetetun tavoitteen (1 350) Senioripalveluiden järjestämien tapahtumien ja niiden osallistujamäärät (3 629) ylittivät merkittävästi asetetut tavoitteet (3 000). Osallisuusohjelma ei valmistunut.			
--	--	--	--	--

Strateginen tavoite: Elämän ja yrittämisen yhteistyöalusta

Kuntalaisen osallisuuden kokemuksen vahvistaminen

Tavoite	Toteutuminen	Tarkastuslautakunnan johtopäätös	Kaupungin arvio	Tarkastuslautakunnan arvio
Osallisuuden kokemus kasvaa lähtötasosta. Liian vähän liikkuvien liikkumisen esteet on selvitetty ja löydetty keinoja niiden poistamiseksi. Mittarit: TEA-viisari tiedonkeruun osallisuusmittari, alueellinen hyvinvointikysely, osallisuuden kokemuksen laadullinen kyselytutkimus Väestöryhmäkohtainen tutkimus tehty vähintään yhdestä väestöryhmästä.	Osallisuuden kokemuksen muutoksia ei voida arvioida, koska TEA-viisarin tulokset ovat vertailun kannalta puutteellisia, alueellisen hyvinvointikyselyn tiedot eivät olet tilinpäätösvaiheessa käytettävissä, laadullista kyselytutkimusta ei ole toteutettu eikä väestöryhmäkohtaista tutkimusta vähintään yhdestä väestöryhmästä ole toteutettu. Kouluissa on toteutettu Move-testit ja niiden pohjalta kehitetty toimenpiteitä (esim. OLAA-hanke). Senioreille ja toimintakyvyltään heikentyneille on järjestetty liikkumiskyvyn testipäivät ja tulosten pohjalta kehitetty toimenpiteitä.	Tarkastuslautakunnan arvion mukaan tilinpäätöksessä ei ole riittävästi esitetty tietoa tavoitteen toteutumisen arvioimiseksi. Kaupungin omissa käsissä olevat kuntalaiskyselyt jäivät tekemättä.	●	●



Yhteenveto hyvinvointitoimialan tavoitteiden toteutumisesta

Vuoden 2024 toiminnallisista tavoitteista sivistystoimialalla 2/2 on toteutuneet tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan osittain.



Sivistystoimiala

Sivistystoimiala taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet ovat toteutuneet osittain. Toimialan toimintatuotot vuonna 2024 olivat noin 2,7 milj. euroa, mikä jäi 59,7 tuhatta euroa alle muutetun talousarvion. Myyntituotot puolestaan ylittivät alkuperäisen talousarvion 0,13 milj. eurolla, mikä johtuu erityisesti kotikuntakorvausten 0,15 milj. euron talousarviolyityksestä, joka selittyy opetus- ja kulttuuriministeriön tekemällä korjauksella vuoden 2024 valtionosuusrahoitukseen. Toimintakulut alittivat muutetun talousarvion 0,76 milj. eurolla, toteuman ollessa 36 milj. euroa. Sivistystoimialan toimintakate oli 33,3 miljoonaa euroa, mikä toteutui 0,7 milj. euroa pienempänä kuin muutettu talousarvio eli sitova taloudellinen tavoite toteutui.

Arviointi sivistystoimialan toiminnan tavoitteiden toteutumisesta 2024

Strateginen tavoite: Elämän ja yrittämisen yhteistyöalusta				
Lasten ja nuorten hyvinvoinnin parantaminen laaja-alaisella yhteistyöllä				
Tavoite ja mittarit	Toteutuminen	Tarkastuslautakunnan johtopäätös	Kaupungin arvio	Tarkastuslautakunnan arvio
Kansallinen laadunarviointijärjestelmä Valssi, Kouluterveyskysely, Seudullinen nuorisotyön perussuunnitelma (NUPS), Tea-viisari	Valssi-arviointitulokset valmiit. Vahvuutena leikki toiminnan keskiössä, oppimisympäristöjen kehittäminen kehittämistoimenpiteeksi. Kouluterveyskyselyn ja KiVa-kyselyn tuloksia on huomioitu hyvinvointityön suunnittelussa. Nuorisotyön alueellisen suunnitelman (NUPS) on valmis ja se julkaistaan keväällä 2025. TEA-viisarin hyödyntämistä kehitettävä.	Tarkastuslautakunta arvioi tavoitteen toteutuneeksi.	●	●
Strateginen tavoite: Älykkäät ja tarvetta vastaavat palvelut				
Palveluverkkoratkaisut tukemaan terveyttä, laatua ja taloutta				
Tavoite ja mittarit	Toteutuminen	Tarkastuslautakunnan johtopäätös	Kaupungin arvio	Tarkastuslautakunnan arvio
Kiinteistöjen investointi-/toimintakulujen karsimisessa onnistuminen vuosille 2024–2030, kiinteistöstrategian B-salkun sisältämien kiinteistöjen määrän vähentyminen, sisäilmailmoitusten määrä	Luhtikylän koulu ja päiväkotikiinteistö Lilliputti lakkautettu valtuuston 6.5.2024 päätöksen mukaisesti. Kouluverkon supistamiseen liittyvää valmistelua on edistetty päätösten mukaisesti.	Toimenpiteitä on toteutettu kiinteistöjen investointi- ja toimintakulujen karsimisessa, joten tarkastuslautakunta	●	●



		arvioi tavoitteen toteutuneen osittain.		
Strateginen tavoite: Henkilöstö – Orimattilan sydän				
Henkilöstön hyvinvointi osaamisen ja pito-/vetovoiman takuuna				
Tavoite	Toteutuminen	Tarkastuslautakunnan johtopäätös	Kaupungin arvio	Tarkastuslautakunnan arvio
Henkilöstökyselyn tulokset 2023–2025. Täydennyskoulutussuunnitelmien laadinta ja toteutus.	Henkilöstöä on osallistunut koulutussuunnitelmien mukaisiin koulutuksiin. Henkilöstökyselyn pohjalta on laadittu tarpeen mukaiset kehittämistoimenpiteet.	Tarkastuslautakunta arvioi tavoitteen toteutuneeksi.	●	●

Yhteenveto sivistystoimialan tavoitteiden toteutumisesta

Sivistystoimialalla tunnistettiin haasteeksi sisäilmaongelmat useissa kiinteistöissä (mm. Kulttuuritalo, Lintulan, Peltolan ja Myllylän päiväkodit). Henkilöstöön liittyviksi haasteiksi sivistystoimialalla tunnistettiin henkilöstön vaihtuvuus sekä osaavan ja kelpoisen henkilöstön rekrytointiongelmat, joihin osaltaan myös yt-tilanne vaikutti.

Sivistystoimialalla on toteutettu useita palveluverkkoon liittyviä talouden tasapainottamistoimia:

- Lilliputin päiväkodin ja Luhtikylän koulun lakkauttaminen
- Valmistautuminen Kuivannon koulun lakkauttamiseen
- Tilaisuuksien ja tapahtumien peruminen (kirjasto-, kulttuuri- ja nuorisopalvelut)
- Kesätyöntekijöiden ottokielto
- Kotiseutumuseon kesäsulku: taidemuseo auki poikkeusjärjestelyin
- Avoimen varhaiskasvatusyksikkö Kimpan toiminta loppui
- Yhteiskoulun nuorisotilan ja nuorten tila Montun kehittäminen

Vuonna 2024 opetuspalveluissa yhdistettiin hallinnollisesti yhteiskoulu, Erkko-lukio ja Jokivarren koulu. Lisäksi päivitetty opiskeluhoitosuunnitelma on otettu käyttöön. Perusopetuksen hyvinvointiohjelma vuosille 2024–2026 toteutettiin ja ohjelmaa laajennettiin myös lukioon. Lisäksi opetuspalvelut osallistuvat Valssi-prosessin mukaiseen kansalliseen laadunarviointiin. Opetuspalveluiden henkilöstölle järjestettiin kertauskoulutus kattavasta turvallisuuskokonaisuudesta. Valssi-prosessina tunnettu kansallinen digitaalinen laadunarviointijärjestelmä on vakiintunut osaksi laadunhallinnan käytäntöjä.



Sivistystoimialan tavoitteista 1/3 on toteutunut vuoden 2024 aikana. Palveluverkkoratkaisuihin sekä henkilöstön hyvinvointiin liittyvät tavoitteet ovat toteutuneet osittain, joskin toimenpiteitä näiden eteen on toteutettu.

Kaupunkikehitys- ja tekninen toimiala

Toimialan tavoitteet toteutuivat tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan osittain.

Toimialan toimintatuotot vuonna 2024 olivat noin 15,9 milj. euroa, joka ylitti 0,18 milj. eurolla muutetun talousarvion. Myyntituotot ylittivät alkuperäisen talousarvion 0,12 milj. eurolla. Toimintakulut alittivat muutetun talousarvion 0,8 milj. eurolla, toteuman ollessa 10,4 milj. euroa. Merkittävimmät kulujen alitukset olivat palvelujen ostot (0,35 milj. euroa), aineet tarvikkeet ja tavarat (0,33 milj. euroa) ja henkilöstökulut (0,17 milj. euroa). Toimialan toimintakate oli 5,5 milj. euroa, joka ylitti muutetun talousarvion 0,9 milj. eurolla eli sitova taloudellinen tavoite toteutui.

Arviointi kaupunkikehitys- ja teknisen toimialan toiminnan tavoitteiden toteutumisesta 2024

Strateginen tavoite: Elämän ja yrittämisen yhteistyöalusta				
<i>Kaupunkisuunnittelu on ennakoivaa ja tavoitteellista</i>				
Tavoite ja mittarit	Toteutuminen	Tarkastuslautakunnan johtopäätös	Kaupungin arvio	Tarkastuslautakunnan arvio
Ajantasaisuuden arviointi valmis 2024, muutostarpeet määritelty 2025.	Työ keskeytyi toistaiseksi. Kaavoitusinsinööri palasi töihin kesän 2024 lopulla, mutta työpanos kului käytännössä vireillä olleiden kaavojen valmistelutyöhön.	Tarkastuslautakunta arvioi tavoitteen ei toteutuneeksi.	●	●
Strateginen tavoite: Älykkäät ja tarvetta vastaavat palvelut				
<i>Vähähiilisen liikunnan edistäminen</i>				
Tavoite ja mittarit	Toteutuminen	Tarkastuslautakunnan johtopäätös	Kaupungin arvio	Tarkastuslautakunnan arvio
Kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelma valmis, yhteistyötahot sitoutettu laajasti ja toimenpiteet määritelty 2024. Toimenpiteet käynnistetty 2025.	Kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelma valmis ja toimenpiteet käynnistetty.	Tarkastuslautakunta arvioi tavoitteen toteutuneeksi.	●	●



<i>Kiinteistön omistajien tasapuolinen kohtelu</i>				
Vuonna 2024 päivitetään kaupungin asemakaava- alueen kerrostalorakennusten tiedot. Vuonna 2025 teollisuusrakennusten tiedot ja vuosina 2026 ja 2027 päivitetään asemakaavoitettujen pientaloalueiden tiedot. Vuonna 2028 päivitetään haja-asutusalueen rakennuskanta.	Asemakaava-alueen kerrostalorakennusten tiedot on päivitetty.	Tarkastuslautakunta arvioi tavoitteen toteutuneeksi. Tavoitteesta ei selviä, miten kiinteistöjen tietojen päivittäminen edistää kiinteistöjen omistajien tasapuolista kohtelua.	●	●

Yhteenveto kaupunkikehitys- ja teknisen toimialan tavoitteiden toteutumisesta

Tarkastuslautakunta toteaa, että toimialan tilinpäätöksessä esitetyt tunnusluvut ovat kattavia. Niiden avulla saa yleisluonteisen ja selkeän kokonaiskuvan toimialan toiminnasta sekä keskeisistä kustannuksista, kuten lämmitys- ja sähköenergiasta.

Kaupunkikehitys- ja teknisen toimialan tavoitteista 2/3 on toteutunut vuoden 2024 aikana. Ainoastaan kaupunkisuunnittelun tavoite on jäänyt toteutumatta osoitetun resurssin työpanoksen kuluessa muihin ajankohtaisiin asioihin.

Kaupunki oli budjetissaan varannut maanhankintaan 995 000 euroa. Tarkastuslautakunta toteaa, että yhtään kauppaa ei tehty vuonna 2024.

Tarkastuslautakunta kysyy, miten tulevana vuosina maanhankintaa aktivoidaan ja vahvistetaan siten, että kaupungille kertyy riittävä tonttivaranto tulevaa uusksyntää ja jo kaupungissa toimivien yritysten mahdollisia investointitarpeita varten.

Tarkastuslautakunta toivoo, että tilinpäätöksessä esitettäisiin euromääräisesti yleisellä tasolla tulevien vuosien investointisuunnitelmat/panostukset taloussuunnitelmasta johdettuna.



Yhteenveto toiminnallisten tavoitteiden arvioinnista

Kaupungin strategiassa on kolme yli valtuustokauden ulottuvaa ja useaa toimialaa koskevaa strategista tavoitetta: Elämän ja yrittämisen yhteistyöalusta, Älykkäät ja tarpeisiin vastaavat palvelut sekä Henkilöstö – Orimattilan sydän. Kaupunginvaltuusto seuraa näiden tavoitteiden toteutumista talousarvioiden ja tilinpäätösten käsittelyn yhteydessä.

Kaupunki on kuvannut tilinpäätöksessä tavoitteiden toteutumista seuraavasti:

- 5/11 on toteutunut
- 5/11 on toteutunut osittain
- 1/11 ei ole toteutunut

Tarkastuslautakunta on arvioinut toiminnan tavoitteiden toteutumisen seuraavasti:

- 4/11 on toteutunut
- 6/11 on toteutunut osittain
- 1/11 ei ole toteutunut

Tarkastuslautakunta tekee seuraavat huomiot toiminnallisiin tavoitteisiin liittyen:

- ”Asukkaamme viihtyvät turvallisessa kaupungissamme” -tavoitteen osalta kaupungin turvallisuus ei tule riittävästi esiin tilinpäätöksessä.
- Yritysyhteistyö ja yritysten asema ovat tilinpäätöksessä selvästi esillä. Tarkastuslautakunnan arvion mukaan kyseinen strategian osa-alue on toteutunut hyvin.
- Henkilöstön merkitys strategiassa on nostettu keskiöön, mutta tavoitteet keskittyvät lähinnä henkilöstön saatavuuteen. Tilinpäätöksessä esitetyistä 11 toimialatavoitteesta vain kaksi koskee henkilöstöä, ja nekin rajoittuvat saatavuuskysymyksiin.
- Valmentava johtaminen, joka on mainittu strategiassa osana henkilöstön kehittämistä, puuttuu tilinpäätöksen kuvauksista kokonaan.
- Yrittäjyyden tukeminen saa tilinpäätöksessä konkreettista näkyvyyttä (sivut 46–48), joissa yrittäjyyden kehittämisestä on kirjoitettu yli sivun verran. Sen sijaan henkilöstön kehittämisestä ja kolmannen sektorin roolista on yhteensä alle puoli sivua.

Lisäksi tarkastuslautakunta suosittelee, että kaupungissa kiinnitetään huomioita vuositavoitteiden asettamiseen.

Tavoitteiden osalta tulisi olla tiedossa arvioinnin ja seurattavuuden kannalta:

- Lähtötaso
- Haluttu muutossuunta sekä
- Mitattavissa oleva tavoitetaso.



Yhteenveto

Arvioitava vuosi oli hyvin vaiherikas ja vaativa. Orimattilan kaupungilla jouduttiin tekemään talouden tasapainottamiseksi toimenpiteitä, jotka kohdistuivat palveluverkkoihin ja kiinteistöihin. Samassa yhteydessä laadittiin tiekartta tulevien vuosien päätöksenteon tueksi. Kaupungin tulosenusteesta poiketen tilikauden ylijäämä oli merkittävä.

Tarkastuslautakunta katsoo, että luottamushenkilöt ja viranhaltijat onnistuivat tässä tehtävässä varsin tyydyttävästi. Lainakanta väheni hieman vuonna 2024 verrattuna vuoteen 2023. Vuonna 2024 aloitettiin toteuttamaan kaupungin uutta strategiaa, mutta kaikki osa-alueet eivät ole edenneet saman tahtisesti. Asetetuista 11 tavoitteesta kymmenessä oli päästy tavoitteeseen vähintään osittain.

Kaupunki jatkoi vuonna 2024 panostamista elinvoimaan, josta osoituksena saatu tunnustus Suomen yrittäjien kuntabarometristä. Myös maakunnallisesti Orimattilan asema yritysystävällisenä kuntana on vahvistunut.

Kaupungin strategiassa henkilöstö on keskiössä, minkä vuoksi henkilöstön työhyvinvointiin, johtamiseen ja esimiestyöhän tulee panostaa jatkossa entistä enemmän ja asettaa niille jatkossa selkeät tavoitteet.

Viestintää on uudistettu ja uusia toimintakäytäntöjä on otettu käyttöön ennakoluulottomasti. Tästä esimerkkinä aktiivinen ja monipuolinen sosiaalisen median käyttö. Tarkastuslautakunta on ilahtunut myös lasten parlamentin ja nuorisovaltuuston aktiivisuudesta ja näkyvyydestä.

Tarkastuslautakunta haluaa kiittää viranhaltijoita, työntekijöitä ja luottamushenkilöitä hyvin jatkuneesta yhteistyöstä.



Allekirjoitukset

Orimattilassa 21.5.2025

Juha Aalto
Puheenjohtaja

Kirsti Laatunen
varapuheenjohtaja

Tuija Kosonen
jäsen

Salla Ritala
jäsen

Saku Salminen
jäsen



Liite 1 Tunnuslukujen laskentakaavat

Lähde:

Yleisohje kunnan ja kuntayhtymän tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta,
Kirjapitolautakunnan kuntajaosto

Toimintatuotot / toimintakulut %

Toimintakate on toimintatuottojen ja -kulujen erotus, joka osoittaa verorahoituksen osuuden toiminnan kuluista. Maksurahoituksen osuutta toimintamenoista kuvataan tunnusluvulla, joka lasketaan kaavasta:

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista

$$= 100 * \text{Toimintatuotot} / (\text{Toimintakulut} - \text{Valmistus omaan käyttöön})$$

Kunnan toimintojen organisointi, kuten toimintojen yhtiöittäminen ja kuntien välinen yhteistoiminta vaikuttavat tunnusluvun arvoon ja selittävät kuntakohtaisia eroja.

Vuosikate / poistot %

Vuosikate osoittaa tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulorahoituksen riittävyyttä. Perusoletus on, että mikäli vuosikate on siitä vähennettävien poistojen suuruinen, kunnan tulorahoitus on riittävä. Vuosikatteen ja poistojen vertailussa on vakiintunut käyttöön seuraava tunnusluku:

Vuosikate prosenttia poistoista

$$= 100 * \text{Vuosikate} / \text{Poistot ja arvonalentumiset}$$

Kun tunnusluvun arvo on 100 %, oletetaan kunnan tai kuntayhtymän tulorahoituksen olevan riittävä. Oletusta voidaan kuitenkin pitää pätevänä vain, jos poistot ja arvonalentumiset vastaavat kunnan keskimääräistä vuotuista investointitasoa pitkällä aikavälillä. Investoinneilla tarkoitetaan tällöin poistonalaisten investointien omahankintamenoa, joka saadaan vähentämällä hankintamenoista valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet.

Investointitaso määritetään voimassa olevasta investointisuunnitelmasta, jonka aikajänne on riittävä keskimäärän osoittamiseksi. Jos poikkeuksellisen suuri poistonalainen investointihanke ajoittuu suunnittelukaudelle tai investointeja on taloussuunnitelmassa leikattu ja siirretty suunnitelman ulkopuolelle, on investointitasoa arvioitava taloussuunnittelukautta pitemmällä jaksolla.

Tulorahoitus on ylijäämäinen, kun vuosikate ylittää poistot, ja alijäämäinen, kun vuosikate alittaa poistot. Myös nämä väittämät pitävät paikkansa vain, jos poistot vastaavat keskimääräistä vuotuista investointitasoa.

Jos vuosikate on negatiivinen, on kunnan tulorahoitus heikko.

Vuosikate euroa/asukas

Vuosikate asukasta kohden on yleisesti käytetty tunnusluku tulorahoituksen riittävyyden arvioinnissa. Kuntakohtainen tavoitearvo tunnusluvulle saadaan jakamalla edellä mainittu keskimääräinen vuotuinen investointitaso asukasmäärällä.



Keskimääräistä, kaikkia kuntia koskevaa tavoitearvoa ei voida asettaa. Kuntakohtaisia eroja selittävät toimintojen organisointi ja palvelutoiminnan laajuus. Asukasmääränä tunnusluvussa käytetään asukaslukua tilikauden lopussa.

Erityisesti silloin, kun kunnan talouden tasapainoa ja liikkumavaraa verrataan muihin kuntiin, on otettava huomioon erot veroprosenteissa. Riittävä tulorahoitus voi kahdessa vertailukunnassa olla saavutettu erilaisella verorasitteella kuntalaisiin.

Tilikauden tulos on tilikaudelle jaksotettujen tulojen ja menojen erotus, joka lisää tai vähentää kunnan omaa pääomaa. Tilikauden tulokseen saattaa olennaisesti vaikuttaa satunnaiset tuotot tai kulut, mistä syystä tulorahoituksen riittävyyden arviointia ei voida määritellä sen perusteella.

Tilikauden tuloksen jälkeen esitettävät erät ovat poistoero- ja tuloksenkäsittelyeriä. Ylijäämäinen tilikauden tulos voidaan siirtää varauksiin, rahastoida tai liittää tilinpäätöstä seuraavan vuoden tilinpäätöksessä edellisiltä vuosilta kertyneeseen yli- tai alijäämään. Ylijäämää lisääviä tai alijäämää vähentäviä eriä ovat varausten ja rahastojen vähentäminen.

Investointien tulorahoitus, %

$$= 100 \cdot \text{Vuosikate} / \text{Investointien omahankintameno}$$

Investointien tulorahoitus -tunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulorahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta osoittaa prosenttiosuuden, mikä on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynnillä, lainalla tai rahavarojen määrää vähentämällä.

Investointien omahankintamenolla tarkoitetaan rahoituslaskelman investointimenoja, joista on vähennetty rahoituslaskelmaan merkityt rahoitusosuudet.

Kassan riittävyys (pv)

$$= 365 \text{ pv} \times \text{Rahavarat 31.12.} / \text{Kassasta maksut tilikaudella}$$

Kunnan maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävyytenä päivissä. Tunnusluku ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa kunnan rahavaroilla. Rahavaroihin lasketaan rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset. Kassasta maksut kootaan seuraavista tilikauden tuloslaskelman ja rahoituslaskelman eristä:

Tuloslaskelmasta:

Toimintakulut - Valmistus omaan käyttöön, Korkokulut, Muut rahoituskulut

Rahoituslaskelmasta:

Investointimenot, Antolainojen lisäys, Pitkäaikaisten lainojen vähennys (lyhennykset)

Kassan riittävyys voidaan esittää myös kuukausittaisena lukusarjana tai graafisesti. Rahavarojen määränä käytetään tällöin joko kuukauden päiväkohtaista keskisaldoa tai valittua kuukauden määräpäiväsaldoa. Kassasta maksuina käytetään kuukauden kassasta maksuja ja päiväkerroina 30 pv.

Lainat euroa/asukas

Asukaskohtainen lainamäärä lasketaan jakamalla alla esitetty lainakanta tilinpäätösvoiton päättymispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä.



Lainakanta 31.12.

= Vieras pääoma - (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat)

Kunnan lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa. Lainakantaan lasketaan tällöin koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakoina sekä osto-, siirto- ja muilla veloilla.

Kertynyt ylijäämä (alijäämä), €/asukas

= [Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)] / Asukasmäärä

Luku osoittaa asukaskohtaisen kertyneen ylijäämän tai katettavan kertyneen alijäämän määrän. Asukasmääränä käytetään tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaista kunnan asukasmäärää.